

Онлајн састанак чланица мреже за Европу и Централну Азију (ЕСА) о обуци и контролној листи за еколошке инспекторе

ECA online meeting on the training and checklist for environmental inspectors

Албанија, Северна Македонија и Србија су међу земљама у региону Европе и Централне Азије (ЕСА) које су прошириле опсег активности Монреалског протокола у вези са обуком царинских и полицијских службеника тако да обука обухвата и инспекторе за заштиту животне средине. Србија је још од 2013. године укључила у радионице за обуку инспектора за заштиту животне средине и од 2017. године за њих одржава годишње радионице за обуку. На те њихове радионице за обуку Србија је позвала стручњаке из Хрватске и Северне Македоније да поделе своја искуства. Обука је обухватала инспекцију расхладних и климатизационих система у трговинским и индустријским објектима који као расхладно средство користе супстанце које оштећују озонски омотач (HCFC супстанце) или флуороване гасове са ефектом стаклене баште (HFC супстанце). У Србији се од инспектора за заштиту животне средине очекује да провере документацију и ознаке на опреми, али сами не користе идентификаторе расхладних средстава или детекторе истицања расхладног средстава. Албанија је 2018. године одржала две радионице за обуку еколошких инспектора на различитим локацијама. Та обука је обухватала примену идентификатора за расхладна средства и посету техничким инсталацијама и објектима увозника расхладних средстава. Током тих посета на терену еколошки инспектори су користили идентификаторе расхладних средстава.

У циљу подршке обављања инспекције расхладних и климатизационих система у трговинским и индустријским објектима, национални координатор Србије за спровођење Бечке конвенције и Монреалског протокола и Инспекција за заштиту животне средине Министарства заштите животне средине заједнички су саставили контролну листу и водич за инспекторе који раде у тој институцији. Поред података о предузећу и расхладном и климатизационом систему, бележи се да ли су овлашћени техничари за сервисирање обавили обавезне контроле емисије и да ли су те периодичне контроле вршене у прописаном року. То зависи од пуњења расхладног средстава, а код већих система и од тога да ли на системима постоје уграђени детектори истицања расхладног средстава. Такође се проверава емисија/истицање, да ли је поправка урађена у року од 14 дана од како је детектовано

Albania, North Macedonia and Serbia are among the countries in the Europe and Central Asia (ECA) region which extended the scope of Montreal Protocol related customs/enforcement training to include also environmental inspectors. Serbia involved environmental inspectors in training workshops since 2013 and conducted annual training workshops for them since 2017.

Serbia invited experts from Croatia and North Macedonia to their training workshops to share their experience.

The training included the inspection of refrigeration and air-conditioning (RAC) systems in commercial and industrial premises which are using ozone-depleting substances (HCFCs) or fluorinated global warming gases (HFCs) as refrigerant. In Serbia, environmental inspectors are expected to check the paperwork and equipment labels but not to use refrigerant identifiers or leak detectors themselves.

Albania conducted two training workshops for environmental inspectors at different locations in 2018. The training involved the use refrigerant identifiers and visits of technical installations and premises of refrigerant importers. During these visits, the environmental inspectors used the refrigerant identifiers.

In order to support the inspection of RAC systems in commercial and industrial premises, Serbia's Vienna Convention and Montreal Protocol focal point and Environmental Inspection of the Ministry of Environment Protection jointly prepared a checklist and a guide for environmental inspectors.

Beside the identification of the company and the RAC system, it checks whether mandatory emission controls were conducted by authorized service technicians and whether the prescribed periodicity of these controls has been respected. It depends on the refrigerant charge and for larger systems whether the systems are equipped with fixed leak detectors. It further checks on emissions/leakages, whether repair work has been conducted within 14 days of detecting a leak, and whether subsequent emission checks have been conducted within 30 days of repairing the system. There

истицање расхладног средства и да ли су извршене накнадне провере у року од 30 дана од поправке система. Неопходно је да постоји систем за сакупљање контролисане супстанце током сервисирања, поправке и затварања система којем је истекао век трајања и поновно коришћење на локацији или систем за одлагање на овлашћеном месту за одлагање тих супстанци. Руководиоци система са 3 или преко 3 килограма контролисаних супстанци морају да подносе годишње извештаје Министарству заштите животне средине. У оквиру активности Регионалне мреже Монреалског протокола за Европу и Централну Азију (ЕСА мрежа), ова контролна листа је преведена на енглески и руски, како би се овај приступ поделио са другим земљама ове мреже у региону.

Током онлајн састанка ЕСА мреже, који је одржан у петак 3. јула 2020, госпођа Бојана Радески, национални координатор Србије за спровођење Бечке конвенције и Монреалског протокола, објаснила је детаље о контролној листи, одредбама релевантних националних прописа и блиској сарадњи са Инспекцијом за заштиту животне средине. Госпођа Мимоза Вокши, национални координатор Албаније за спровођење Бечке конвенције и Монреалског протокола објаснила је како се вршила обука инспектора у Албанији уз коришћење идентификатора расхладних средстава. Учесници су били озонски службеници из других земаља мреже. Обе презентације, као и српска контролна листа (на српском, енглеском и руском језику) и српски водич (на српском) могу се добити на захтев.

Контакти

bojana.radeski@ekologija.gov.rs
mimozavokshi@ozoneal.com
halvart.koppen@un.org

must be a system in place to collect controlled substances during servicing, repair and end-of-life decommissioning and for re-use on-site or for disposal at an authorized disposal site.

Operators of systems with 3 or more kilograms of controlled substances must submit annual reports to the Ministry. As part of the activities of the Regional Montreal Protocol Network for Europe and Central Asia (ECA network), the checklist has been translated into English and Russian to share this approach with other network countries in the region.

During the online meeting of the ECA network on Friday, 3 July 2020, Ms. Bojana Radeski, Serbia's Vienna Convention and Montreal Protocol focal point explained the details of the checklist, provisions of the relevant national legislation and their close cooperation with Environmental Inspection.

Ms. Mimoza Vokshi, Albania's Vienna Convention and Montreal Protocol focal point explained the inspector training conducted in Albania including the use of refrigerant identifiers. Participants included Montreal Protocol officers from other network countries.

Both presentations as well as Serbia's checklist (in Serbian, English, Russian) and Serbia's guide (in Serbian) are available upon request.

Contacts

bojana.radeski@ekologija.gov.rs
mimozavokshi@ozoneal.com
halvart.koppen@un.org

Светски дан хлађења у Србији и Радионица за сервисере расхладних уређаја у транспорту World Refrigeration Day in Serbia and Workshop for transport refrigeration service technicians

Бешка, 26. јун 2020. године. Ове године, 26. јуна, по другом пут за редом, у Србији, као и у многим земљама широм света, обележен је Светски дан хлађења. Упркос тренутној ситуацији због COVID-19, уз поштовање свих предложених мера, Национална озонска кланцеларија, у сарадњи са имплементационом агенцијом UNIDO, организовала је Радионицу за сервисере расхладних уређаја у транспорту и тиме обележила Светски дан хлађења, који је почео да се обележава од 2019. године. Радионица је одржана у малом месту Бешка, где се налази наш највећи сервис расхладе у транспорту. Један од главних циљева организовања Радионице био је да се окупе сервисери расхладних уређаја у транспорту који су препознати као посебна група сервисних техничара који за обављање својих делатности морају имати Сертификат А категорије I.

У току радионице учесницима је представљено: *Имплементација Монреалског протокола у РС и Амандман из Кигалија, Законске обавезе и казнене мере у вези заштите озонског омотача, Сертификација сервисних техничара расхладних и клима уређаја у РС, Обавезе сервисера расхладних уређаја у транспорту, Метода идентификације цурења/истицања расхладног средства и обавезно извлачење остатака смеше R404A из расхладних транспортних инсталација када чистота расхладног средства падне испод 85% пуњења, Прикупљање остатака расхладног средства, расхладног уља, замене-*

Beška, 26th June 2020. On 16th June this year, for the second time in a row, World Refrigeration Day was celebrated in Serbia, like in many other countries in the world. Despite the current situation caused by Covid-19, and complying with all suggested measures, the National Ozone Office, in cooperation with UNIDO implementing agency, organised a workshop for transport refrigeration services technicians and thus celebrated World Refrigeration Day, which was established in 2019. The workshop was held in a small town called Beška where the Serbian biggest transport refrigeration service is situated. One of the primary aims in organising the workshop was to gather all service technicians working with transport refrigeration equipment, who are recognised as a special group of service technicians who must have Certificate A Category I for their business activity.

During the workshop participants heard the following presentations: *The Montreal Protocol implementation in the Republic of Serbia and the Kigali Amendment, Legal obligations and penalties regarding the ozone layer protection, Certification of refrigeration and air-conditioning service technicians in the Republic of Serbia, Obligations of transport refrigeration service technicians, Potential places of refrigerant leak and mandatory removal of R404A mixture residue from transport refrigeration systems when refrigerant purity falls under 85% of charge, the Collection of waste refrigerant, refrigeration oil, replaced components of re-*

Бојана Радески, руководилац
Групе за заштиту озонског омотача
Министарство заштите животне средине
Републике Србије

Ms. Bojana Radeski, Head of Group for Ozone Layer Protection, Republic of Serbia, Ministry of Environmental Protection

Практичан део Радионице
Practical Workshop section

Радионица је имала и
теоретски део
The Workshop theoretical
section

них компоненти расхладне инсталације, деинсталирање и трајно оглање старих уређаја и Прејлед будућих расхладних средстава која ће се примењивати у расхладном транспорту. Након свих презентација појашњен је начин попуњавања прописаног Обрасца за доставу извештаја Министарству као једне од обавезе сервисера, а демонстрирано је коришћење идентификатора расхладних флуида.

Том приликом учесници су такође информисани да се сваке године 16. септембра обележава Међународни дан заштите озонског омотача, а ове године под слоганом „Озон за живот“. Такође, истакнуто је да је ова година посебно значајна јер се обележава и 35 година заштите озонског омотача, односно 35 година од усвајања Бечке конвенције о заштити озонског омотача.

За ту прилику припремљен је информативни материјал: информативна брошура о Амандману из Кигалија, брошура о реализованим активностима за имплементацију Монреалског протокола у Републици Србији, кратак преглед законских обавеза сервисера из расхладног сектора, USB картице са свим презентацијама и Приручником за сервисере расхладних и клима уређаја), који је на крају подељен свим учесницима.

Успешно реализована радионица завршена је великим бројем питања и коментара и закључено је да је неопходно чешће организовати овакве скупове за све битне циљне групе како би се прописане мере из области заштите озонског омотача спроводиле у потпуности.

refrigeration system, dismantling, and permanent disposal of old equipment, and a Review of future refrigerants to be used in refrigerated transport. After all these presentations an explanation was given to participants on how to fill in the prescribed form when reporting to the Ministry, which is one of service technicians' obligations, and the use of refrigerant identifiers was demonstrated.

This was an opportunity to inform participants that every year 16th September is celebrated as the International Day for Preservation of the Ozone Layer, and that this year this day will be celebrated and celebrated with the slogan "Ozone for Life". It was also noted that this year is particularly important, because we are celebrating 35 years of global ozone layer protection, i.e. 35 years of the Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer.

For this occasion the following information material was prepared: the Kigali Amendment information brochure, a brochure on activities undertaken for the Montreal Protocol implementation in the Republic of Serbia, a short review of legal obligations of service technicians from the refrigeration sector, USB cards with all the presentations, and a Manual for service technicians for refrigeration and air-conditioning equipment, which was distributed to all participants.

The successful workshop ended with a large number of questions and a conclusion that it is necessary to organise such meetings for all significant target groups more often in order to ensure the complete implementation of prescribed measures from the field of the ozone layer protection.

Контакти

Република Србија, Министарство заштите животне средине

Бојана Радески, руководилац Групе за заштиту озонског омотача
Email: Bojana.Radeski@ekologija.gov.rs

UNEP OzonAction, Paris

Halvart Koeppen, координатор ЕСА мреже
Email: halvart.koppen@un.org

Contacts

Ministry of Environmental Protection of Serbia

Ms. Bojana Radeski, Head of Group for Ozone Layer Protection
Email: Bojana.Radeski@ekologija.gov.rs

UNEP OzonAction, Paris

Mr. Halvart Koeppen, Coordinator of ECA Network
Email: halvart.koppen@un.org